

Opinnäytetyö (AMK)

Auto- ja kuljetustekniikan koulutusohjelma

Käyttöpainotteinen auto- ja kuljetustekniikka

2010

Jussi-Pekka Laine

LOGISTIIKAN PERUSTEET 2009 OPETUSSUUNNITELMAKSI

KULJETUSPALVELUJEN OSAAMISALA; LINJA-
AUTONKULJETTAJA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 LOGISTIIKKA-ALAN AMMATTIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA	6
2.1. Alan kuvaus	6
2.2. Alan arvot	7
2.3. Alan osaamistarpeet	8
3 LOGISTIIKAN PERUSTUTKINNON SUORITTAMINEN NÄYTTÖTUTKINTONA	9
3.1 Yleistä näyttötutkintojärjestelmästä	10
3.2 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	12
3.4 Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa	12
3.5 Todistukset	14
3.6 Näyttötutkintoon valmistava koulutus	15
3.7 Kuljetusalan perustason ammattipätevyys	15
4 OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN LOGISTIIKAN PERUSTUTKINTOON	16
4.1 Opetussuunnitelman laatiminen prosessina	16
5 YHTEENVETO	17
LÄHTEET	19
LIITTEET	20

Jussi-Pekka Laine

Logistiikan perusteet 2009 opetussuunnitelmaksi

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on lisätä tietämystäni logistiikan perusteista ja siihen liittyvästä näyttötutkintojärjestelmästä ja näyttötutkintoon valmistavasta koulutuksesta. Tietämystäni aion lisätä sidosryhmille, kuten alan yrittäjille ja työvoimaviranomaisille sekä muille kouluttajille ja oppilaitosorganisaatioille.

Toimin aikuiskoulutuksessa ja olen työssäni tekemisessä logistiikan perustutkinnon ja näyttötutkintojärjestelmän kanssa. Koin runsaasti haasteita näyttötutkintojärjestelmän tutkintotilaisuuksien ja näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen rinnakkaiseloon. Mielestäni logistiikka-alan koulutusorganisaatioiden opetussuunnitelmat eivät ole pysyneet ajan tasalla muutoksissa jotka ovat tulleet kuljetusalalle, kuten kuljetusalan perustason ammattipätevyys ja logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen jakautuminen kolmeen erilliseen osaamisalan.

Logistiikan perustutkinnosta olen keskittynyt kuljetuspalvelujen koulutusalaan, koska se on työni kannalta olennaista. Kollegani Jukka Tammi keskittyi opinnäytetyössään autonkuljettajan ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajan osaamisaloihin ja minä linja-autonkuljettajan osaamisalaan. Kuljetusalaan kuuluu myös rinnakkaisia opintokokonaisuuksia, jotka sovitimme yhteen. Tämän lisäksi alalle on tullut voimaan EU-direktiivi kuljettajien ammattipätevyydestä, jonka opintokokonaisuudet olen liittänyt opetussuunnitelmaan sellaisessa muodossa kuin EU- direktiivi ne mielestäni vaatii. Tämän työn sisällön avulla kouluttaja pystyy helpommin ottamaan huomioon opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen ja tekemään opiskelijoille henkilökohtaisen opetussuunnitelman, joka on näyttötutkintojärjestelmässä pakollista.

ASIASANAT:

Ammatillinen aikuiskoulutus, näyttötutkintojärjestelmä, opetussuunnitelma, logistiikan perustutkinto

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Automotive and Transportation Engineering

Kevät 2010 | 40 pages

Kari Lindström

Jussi- Pekka Laine

Curriculum for logistics training program 2009

The aim of this thesis was to gain more our knowledge on national core curriculum for logistics and the requirements as well as preparatory training of competence-based qualification. The outcome will be used on communication among interest group i.e. companies, employment offices, other educators and educational establishments.

The vocational education centre deals with introduction to logistics and competence tests. We have been facing some challenges combining preparatory training for competence-based qualification and vocational skills demonstrations. The logistics curriculum has not been up to date in changes that transportation industry has had in recent years.

We have concentrated on transportation of vocational education and training. We have also included the study modules of the new EU directive on qualifications and periodic training of drivers of certain road vehicles for the carriage of goods or passengers in Finland. These study modules are included in a way we see they should be included in the curriculum.

With the help of the outcome of this thesis the trainer can easier consider the individual competence of the student and prepare an individual study plan, which is compulsory in competence-based qualification system.

KEYWORDS:

vocational adult education and training, competence-based qualification system, curriculum, national core curriculum in logistics

1 Johdanto

Tämä työ on kokonaisuus, joka on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat tekemisessä logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen koulutusohjelman kanssa ja erityisesti linja-autonkuljettajan osaamisalan kanssa. Tämä työ täydentyy, kun tätä työtä käytetään yhdessä Jukka Tammen opinnäytetyön kanssa.

Tässä työssä on pohdittu, mitä logistiikan perusteet 2009 ja kuljetusalan ammattipätevyys pitävät sisällään ja miten niistä saadaan tehtyä toimiva ja kaikkia osapuolia tyydyttävä valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma. Työni on keskittynyt linja-autonkuljettajan osaamisalaan ja Jukka Tammen työ on keskittynyt autonkuljettajan ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajan osaamisalaan, joten parhaan kuvan työstämme saa, jos tarkastelee molempien opinnäytetöitä yhdessä.

Työn tavoitteena omalta osaltaan on muuttaa koulutus- ja rahoitusjärjestelmiä ammatillisessa aikuiskoulutuksessa ja päivittää opetussuunnitelmat sisällyttämään perustason ammattipätevyyden ja uudet tutkinnon perusteet. Lopputyömme liitteeksi teimme hahmotelman lukujärjestyksestä, joka liittyy opetussuunnitelmaamme ja lisäksi teimme opetuskortteja logistiikan perustutkinnon eri osaamisaloille ja ammattipätevyyskoulutukseen, jotta opiskelijoilla olisi helpompi seurata opetuksensa etenemistään. Viimeinen liite on hahmotelma opiskelijoiden seuraamiskortista, jotta pystytään seuraamaan eri oppitunneille ja ajo-opetukseen tulevien opiskelijoiden määrä ja nimet. Opiskelijoiden määrän seuraaminen on siksi tärkeää, koska lainsäädäntö, ohjeistus ja oppilaitosten resurssit ajo-opetuksessa rajaavat oppilaiden määrää yksittäisille tunneille.

2 Logistiikka-alan ammattialan kuvaus ja arvoperusta

2.1. Alan kuvaus

Logistiikan tehtävänä on yhteiskunnan, henkilö- ja tavaraliikenteen sekä muiden logististen palvelujen turvaaminen. Näiden toimivuudella ja tehokkuudella on yrityksissä sekä laajemmin valtakunnallisesti suuri merkitys. Logistiikka on käsitettävä laajempaan kokonaisuuteen kuin pelkästään tavaroiden varastointiin ja kuljetuksiin liittyvät toiminnot, kuten materiaali-, informaatio- ja pääomavirtojen hallinta. Tavaroiden varastoinnilla ja niiden kuljettamisella on kuitenkin keskeinen osa kokonaislogistiikassa.

Kuljetus-, varasto- ja lentoasemapalvelut ovat tyypillisiä palvelualojen merkittäviä työllistäjiä. Työelämässä tarvitaan näitä tehtäviä ja toimintoja hoitavia ammattitaitoisia henkilöitä. Autonkuljettajat työllistyvät erilaisiin henkilö- ja tavaraliikenteen tehtäviin. Varastoalan työntekijät työllistyvät kaupan-, teollisuuden-, liikenteen- ja julkisen sektorin palvelukseen. Lentoaseman huoltajat työllistyvät ilmailuliikennettä tukeviin yrityksiin.

Yllä mainittujen alojen toimintaympäristöt ovat yhä kansainvälisempiä ihmisten ja tavaroiden liikkuvuuden lisääntyessä erityisesti EU-alueella. Markkinoiden kansainvälistyminen synnyttää useilla aloilla osin täysin uusia logistiikkatarpeita ja -rakenteita. Vastaavasti vientiteollisuuden aloilla kansainvälistyminen edellyttää uusien markkinoiden hallintaa jakelun osalta ja osin jakeluketjun ulkoisille markkinoille. Jakelualueen laajentuminen ja samanaikaisesti yhä tehokkaammin ajoitettavat toimitukset lisäävät moninkertaisiksi koko logistisen ketjun hallintaan sisältyvät vaikeudet. Tavarantoimittajien on pystyttävä kaikilla jakelualueillaan kilpailemaan paikallisten valmistajien kanssa toimitusten täsmällisyydessä, nopeudessa ja kustannustehokkuudessa.

Logistiikka-alan palvelut ja toiminta räätälöidään entistä enemmän asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Yhä tiukentuvat ympäristömääräykset ja laatuvaatimukset, materiaalin kierrätys ja uudelleenkäyttö edellyttävä ajantasaisia tietoja ja toimintatapoja. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

2.2. Alan arvot

Logistiikan alan työn keskeisenä vaatimuksena on hyvä työmoraali ja ammattietiikka sekä yhteistyöhaluisuus. Toiminnan on perustuttava kestäville arvoille, rehellisyydelle ja vastuullisuudelle. Työn hyvän laadun ja hyvän asiakaspalvelun tavoitteet korostuvat kaikissa tehtävissä. Työn tekemisen arvoina ovat ahkeruus, oma-aloitteisuus, sovitun noudattaminen ja kanssaihminen näkemysten arvostaminen.

Työsuoritukset on osattava tehdä tehokkaasti ja taloudellisesti työ- ja liikenneturvallisuutta edistävin menetelmin, energiankulutusta ja ympäristöhaittoja minimoiden. Kuljettajilla on suuri vastuu kalliiden kuljetusajoneuvojen turvallisesta kuljettamisesta tai monesti arvokkaan tai ympäristölle vaarallisen lastin turvallisesta perille viennistä tai henkilöiden turvallisesta kuljettamisesta kotimassa tai ulkomailla. Liikenteessä tulee toimia joustavasti, huomaavaisesti ja esimerkillisesti.

Varastonhoitajilla on vastuullaan arvokkaita tavaroita, joiden oikea varastoiminen, oikea-aikainen asiakkaille toimittaminen ja oikeiden kuljetusmuotojen käyttäminen edellyttävät vankkaa ammatillista osaamista

Lentoasemahuoltajan yksi merkittävistä tehtävistä on huolehtia lentoturvallisuudesta pitämällä kiitotiet, rullaustiet ja asematasoalueet liikennöitävässä kunnossa tiukkojen yleiseurooppalaisten normien mukaan. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

2.3. Alan osaamistarpeet

Logistiikan tehtävissä toimiminen edellyttää tilaus-toimitusketjun ymmärtämistä, yrittäjämäistä asennetta, yrittäjäyystaitoja ja hyviä asiakaspalvelu- ja kommunikaatiotaitoja palvelun onnistumiseksi. Tietoteknisten valmiuksien lisäksi tarvitaan tiedon hankintataitoja, suunnittelutaitoja ja olennaisen tiedon erottelutaitoja. Logistiikka-alan työntekijän erikoistumisen tarpeeseen vaikuttaa paljolti se toiminnan ala, jolle työntekijä kulloinkin sijoittuu. Erikoistuminen omaan alaan tapahtuu usein vasta työpaikalla. Logistiikka-alalla työskentelevän henkilöllä tulee olla valmiuksia työskennellä ergonomisesti ja ylläpitää työ- ja toimintakykyään sekä toimia joustavasti työtilanteen mukaan. Arvopäämäärinä ovat korkea työn laatu, luotettavuus, turvallisuus sekä asiakastyytyväisyys.

Toimiminen logistiikka-alan työtehtävissä edellyttää teknisten tietojen ja taitojen monipuolista osaamista ja soveltamista. Lisäksi tarvitaan asiakaslähtöistä lisäarvopalvelujen tuottamista logistisen palveluketjun toteuttamisessa. Kansainvälistymiskehityksen jatkuminen, elinkeinoelämän vilkastuminen ja liikkuvuuden lisääntyminen tulevat ylläpitämään alan kovaa kasvuvauhtia. Koulutustarve tulee jatkuvasti lisääntymään johtuen alan yleisen kehityksen ja säädöksien tuomien vaatimusten vuoksi. Yritysten henkilöstön rooli on korostumassa palvelujen laatutason kohottamisessa ja myynnin tehostamisessa. Asiakkaat ovat yhä ympäristö-, kustannus- ja laatu-tietoisempia. Myös työntekijöiden on tunnettava kuluttajien oikeudet ja velvollisuudet sekä yleisimmät laatujärjestelmät ja toimintatavat.

Alalla on hallittava muuttuvia prosesseja ja kokonaisuuksia, omattava entistä parempaa kommunikaatio- ja kielitaitoa, tuotetietoutta sekä myyntiä ja markkinointia tukevaa osaamista teknisen osaamisen lisäksi. Alan kehitystä on seurattava jatkuvasti ja täydennettävä omaa ammatillista osaamistaan valitsemassaan ammatissa. Energian hinnan kasvun ja ympäristön saastumisen vähentämiseksi on kaikilla logistiikan osa-alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota kyseisiin asioihin.

Telemaattisten sovellusten kehitys logistiikan eri osa-alueilla kasvaa jatkuvasti. Uusia teknologisia ratkaisuja hyödynnetään enenevässä määrin logistiikan ohjauksessa. Telematiikan opetuksella ammatillisessa koulutuksella pyritään antamaan opiskelijoille henkilökohtaisen tietojenkäsittelyn perustietojen lisäksi perustiedot telematiikan mahdollisuuksista ja järjestelmistä sekä sovellusten käyttökohteista ja vaatimuksista. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

3 Logistiikan perustutkinnon suorittaminen näyttötutkintona

Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona. Perustutkinnon perusteisiin sisältyy sekä opetussuunnitelman perusteet että näyttötutkinnon perusteet, ja siksi perusteiden käsitteistöä on yhtenäistetty. Perustutkinnon perusteet on määräys, jolla ohjataan sekä koulutuksen että näyttötutkintojen järjestäjiä, ja tutkinnon perusteet -asiakirjan sähköisessä muodossa on tarvittaessa erotettavissa opetussuunnitelmaperusteista ja näyttötutkintoperusteista koulutusta koskevat osat. Tässä työssä keskitytään ainoastaan näyttötutkintoperusteiseen koulutukseen.

Tutkinnon osa -käsite vastaa aiempaa opetussuunnitelmaperusteisen koulutuksen käsitettä opintokokonaisuus. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista sekä ammatillisessa peruskoulutuksessa myös ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista (yhteiset opinnot) ja vapaasti valittavista tutkinnon osista. Lisäksi tutkintoon tulee voida yksilöllisesti sisällyttää enemmän tutkinnon osia silloin kun se on työelämän alakohdaksiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vastaamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista.

Ammatillisen perustutkinnon perusteissa on päätetty tutkinnon ja koulutusohjelmien tai osaamisalojen tavoitteet, tutkinnon muodostuminen, tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai tavoitteet, ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä ammatillisten tutkinnon osien osalta myös ammattitaidon osoittamistavat. Lisäksi perusteet sisältävät muita ammatillista peruskoulutusta ja näyttötutkintoja koskevia määräyksiä.

Ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien (yhteiset opinnot) tavoitteet on määritelty oppimistuloksina (tiedot, taidot, osaaminen/pätevyys). Tältä pohjalta arvioinnin kohteet on kuvattu työprosessin, -välineiden, -menetelmien ja materiaalien sekä työn perustana olevan tiedon ja elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallintana.

Ammatillisen perustutkinnon perusteiden pohjalta koulutuksen järjestäjä hyväksyy ammatillista peruskoulutusta varten opetussuunnitelman. Järjestäessään näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 4 §:n mukaan ammatilliset perustutkinnot antavat jatko-opintokelpoisuuden yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin siten kuin asetuksella säädetään ja yliopisto tai ammattikorkeakoulu opiskelijan opinto-ohjelman perusteella päättää. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

3.1 Yleistä näyttötutkintojärjestelmästä

Näyttötutkintojärjestelmä tarjoaa aikuisväestölle joustavan tavan osoittaa, uudistaa ja ylläpitää ammatillista osaamistaan tai työtehtävien vaihtuessa valmistua myös uuteen ammattiin. Näyttötutkinnossa henkilön ammatillinen osaaminen voidaan kansallisesti ja laadullisesti tunnustaa riippumatta siitä, onko osaaminen kertynyt työkokemuksen, opintojen tai muun toiminnan kautta. Näyttötutkintojärjestelmässä työnantajataho, työntekijätaho ja opetusala tekevät tiivistä yhteistyötä

tutkintorakennetta kehitettäessä, tutkintojen perusteita laadittaessa, tutkintotilaisuuksia suunniteltaessa ja järjestettäessä sekä tutkintosuorituksia arvioitaessa. Näyttötutkintoina voidaan suorittaa ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja. Näyttötutkinnon perusteissa on määritelty ammattitaito työelämässä tarvittavina osaamisvaatimuksina. Tutkinnot rakentuvat osista, jotka vastaavat itsenäisiä työkokonaisuuksia. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta. (Lähde :OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätyt tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat. Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi

kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet. Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason. Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

3.2 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa

Koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen sekä tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta. Opetushallitus on antanut henkilökohtaistamista koskevan erillisen määräyksen. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

3.4 Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan

huomioon ala- ja erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Mikäli tutkinnon suorittaja on jo aikaisemmin ammatillisessa peruskoulutuksessa tai näyttötutkintona osoittanut ammattitaitonsa jossakin tämän tutkinnon osassa, aiemmin suoritettu tutkinto tai tutkinnon osa on esitettävä tunnustettavaksi osaksi näyttötutkintona suoritettavaa tutkintoa. Aikaisemmin hankitulle ja osoitetulle osaamiselle ei voida asettaa mitään yleistä aikarajaa, mutta osaamisen ajantasaisuus voidaan tarkistaa. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta. Tarvittaessa tutkinnon suorittajan on osoitettava osaamisensa vastaavuus suoritettavan tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin. Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Jokaisen tutkinnon suorittajan tulee saada tietää arvioinnin perusteet. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle annetaan palautetta osana hyvää arviointiprosessia. Tutkintotoimikunta tekee lopullisen päätöksen arvioinnista. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyyntö

osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

3.5 Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista. Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja. Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen. Toimielin tai tutkintotoimikunta varmentaa merkinnällään tutkintotodistukseen, tutkinnon osan suorittamista koskevaan todistukseen, näyttötodistukseen tai erotodistukseen siten, että säädetyn opetuksen saanut ja kokeessa hyväksytty henkilö on suorittanut joko kuorma- tai linja-autonkuljettajan perustason ammattipätevyyskoulutuksen. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

3.6 Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

3.7 Kuljetusalan perustason ammattipätevyys

Opiskelija tai tutkinnon suorittajan on suoritettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/59/EY maanteiden tavaraj- ja henkilöliikenteen kuljettajien vaatimusten mukaisesti sellaisena kuin se on viety Suomen kansalliseen lainsäädäntöön (laki 273/2007 ja asetus 640/2007). Asetuksessa 640/2007 on määritelty mm. tarkemmin määräykset ennakoivan ajon koulutuksesta. Perustason ammattipätevyyden hankkimiseen sisältyy opetusta kaikissa tässä opintokokonaisuudessa tai tutkinnon osassa luetelluissa oppi-aineissa. Tämän perustason ammattipätevyyteen liittyvän koulutustason keston on oltava 280 tuntia. Kunkin opiskelijan tai tutkinnon suorittajan on saatava vähintään 20 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asianomaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään direktiivissä 91/439/ETY vahvistetut kouluajoneuvojen vaatimukset. Perustason ammattipätevyyden koskevaan nopeutettuun koulutukseen on sisällytettävä opetusta kaikissa tässä opintokokonaisuudessa tai tutkinnon osassa luetelluissa oppiaineissa. Sen keston on oltava 140 tuntia. Kunkin opiskelijan tai tutkinnon suorittajan on saatava vähintään 10 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asianomaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään

direktiivissä 91/439/ETY vahvistetut testiajoneuvojen vaatimukset. Direktiivin mukaiselle koulutukselle tulee olla kansallisen valvovan viranomaisen lupa. Oppiaineluettelon osat 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 ja 3.6 ovat pakollisia kaikille direktiivin mukaisille tavara- ja henkilöliikenteen kuljettajille ja osat, 1.4, 2.2, ja 3.7 ovat pakollisia suoritettaessa tavaraliikenteen ammattipätevyyttä ja osat 1.5, 1.6, 2.3 ja 3.8 suoritettaessa henkilöliikenteen ammattipätevyyttä. (Lähde: OPH, Logistiikan perustutkinto 2009)

4 Opetussuunnitelman laatiminen logistiikan perustutkintoon

4.1 Opetussuunnitelman laatiminen prosessina

Opinnäytetyöni tein siksi että linja-autonkuljettajille ei ole aiemmin ollut tutkintona logistiikan perustutkintoa, vaan kaikki alalle tulevat kuljettajat suorittivat koulutuksena ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen, vaikka ammattitutkinto on tarkoitettu alalla jo pidempään toimiville kuljettajille. Nykyisissä tutkintoon valmistavissa koulutuksissa oppilaitokset ovat lähinnä muokanneet aiempia ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmia, vaikka ammatti- ja perustutkinto poikkeavat toisistaan merkittävästi. Suurimmat erot tutkinnoissa ovat Opetushallituksen tutkinnon perusteiden määrittämässä ammattitaitovaatimuksissa ja tutkintotilaisuuden arviointikriteereissä. Tämä aiempi opetussuunnitelman muokkaaminen on aiheuttanut opetuksessa ristiriitatilanteita ja uskon että tämä opetussuunnitelma helpottaa kouluttajien työtä. Kuljetusalan ammattipätevyyskoulutus lisäsi muutoksia opetussuunnitelmiin ja vanhan opetussuunnitelman päivitys ei mielestäni ratkaissut ongelmia, joten oli väistämättä tehtävä uusi opetussuunnitelma. Tutustuin logistiikan perustutkinnon 2009 perusteisiin sen ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Selvitettyäni itselleni logistiikan perusteiden tutkinnon osat tein tutkinnon osista kaavion, josta on helppo jokaisen rakentaa tutkinnon

muodostuminen (liite 2). Ammattitaitovaatimuksista ja arviointikriteereistä aloin muodostaa valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmaan oppituntien tavoitteita. Tavoitteiden kautta sain muodostettua oppitunneille aiheita ja opetuksen vaatimustasoa, jotka olisivat tutkinnon perusteiden mukaisia. Opetushallitus määrää tutkinnon perusteissa, että näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen on opetussuunnitelmassaan oltava tutkinnon perusteiden mukaisia. Lisäksi kuljetusalan perustason ammattipätevyyden aiheet ja tavoitteet liitin omiin tavoitteisiin. Työssä vaikeutena oli yhdistää Euroopan Unionin tasolla tehdyt kuljetusalan ammattipätevyyden aiheet Opetushallituksen tutkinnon perusteiden aiheet, kuitenkin niin että koulutusaika ei kasvaisi nykyisestä merkittävästi (6kk). Yhtenä tavoitteena oli lisäksi helpottaa kouluttajaa ja opiskelijaa hahmottamaan opintojen eteneminen ja sisältö. Tämän tavoitteen toteutin tekemällä opetuskortteja eri opiskelijaryhmille, kuten logistiikan perustutkintoa suorittavalle opiskelijalle ja ainoastaan kuljetusalan perustason ammattipätevyyden suorittaville henkilöille. Opetuskorttien (liite 3-6) tarkoituksena on seurata opiskelijan läsnäoloa. Lisäksi tein henkilökunnalle seurantalomakkeen (liite 7), jolla voidaan pitää seurantaa opiskelijoista jotka ovat tulossa oppitunneille, koska opiskelijat saavat käydä henkilökohtaistamisessa läpikäytyjen osaamisen perusteella vain tarvittavilla oppitunneilla. Yhtenä liitteenä (liite3) on lukujärjestys, jonka tarkoituksena on katsoa miten oppitunnit tulisi sijoittaa, jotta ne olisivat oppilaitoksen kannalta mahdollisimman taloudellisesti. Lukujärjestys on vain vapaamuotoinen suunnitelma, millä ei ole suoranaista tekemistä opetussuunnitelman kanssa.

5 Yhteenveto

Opinnäytetyömme keskeisiä tavoitteita oli lisätä minun tietoa uusista tutkinnon perusteista ja tehdä oppilaitoksille malli millä tavalla perustutkintoon liittyvä valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma voidaan rakentaa tutkinnon perusteiden mukaisesti ja liittää opetussuunnitelmaan kuljetusalan perustason ammattipätevyys. Mielestäni onnistuin tavoitteissa hyvin, koska sain rakennettua sellaisen

suunnitelman, jonka uskoisin tyydyttävän sekä oppilaitosten, opiskelijoiden, kouluttajien, opetushallituksen, työvoimaviranomaisten ja työelämän tarpeet. Tätä työtä on tulevaisuudessa mahdollisuus täydentää liittämällä mukaan myös linja-autonkuljettajan ammattitutkinto tähän opetussuunnitelmaan. Muuta työskentelymahdollisuutta en työlle näe, kuin se miten me sen tein eli kävin tarkasti läpi tutkinnon perusteita ja lakia, asetusta ja direktiiviä kuljetusalan perustason ammattipätevyydestä. Tutkinnon perusteet on teos, jonka pohjalta joutuvat kaikki näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta antavat oppilaitokset opetussuunnitelman suunnittelemaan ja lisäämään siihen kuljetusalan perustason ammattipätevyyteen kuuluvat opintokokonaisuudet.

Suurin ongelma työn tekemisessä oli se että olin liiaksi kiinni vanhassa aiemmin käytössä olevassa opetussuunnitelmassa, joten ajatusten muuttaminen uusiin vanhasta riippumattomaan tuotti vaikeuksia. Tulevaisuudessa olen ajatellut kehittää valmistavaa koulutusta niin että koulutuksen pituus kasvaa ja työssä oppimisaika pitenee. Myös koulutuksen ja työssä oppiminen tulisi jäsentymään toisella tavalla opintoihin, mutta ensiksi tarvitsee saada rahoittaja ymmärtämään paremmin näyttötutkintojärjestelmää. Lisäksi ammattitutkinnon liittäminen opetussuunnitelmaan voisi olla jatkoa tälle työlle, jolloin mahdollisesti saataisiin syventäviä opintoja näiden opintojen lisäksi.

LÄHTEET

A640/2007. Valtioneuvoston asetus kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyydestä. [www-dokumentti]. Valtion säädöspankki Finlex. [viitattu 16.3.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/59/EY. [www-dokumentti]. Euroopan Unionin virallinen lehti 10.9.2003. [viitattu 16.3.2010]. Saatavissa: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:226:0004:0017:FI:PDF>

L273/2007. Laki kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyydestä. [www-dokumentti]. Valtion säädöspankki Finlex. [viitattu 16.3.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi>

Opetushallitus 2009. Logistiikan perustutkinto 2009 – ammatillisen tutkinnon perusteet. Vaasa: Oy Fram Ab.

LIITTEET

Liite 1	opetussuunnitelma (22 sivua)	
Liite 2	tutkinnon osat	
Liite 3	lukujärjestys (13 sivua)	
Liite 4	opetuskortti logistiikan perustutkinto, linja-auton kuljettaja (12 sivua)	
Liite 5	opetuskortti kuljetusalan perustason ammattipätevyys henkilöliikenne 140 tuntia (3 sivua)	
Liite 6	opetuskortti kuljetusalan ammattipätevyyden laajennus henkilöliikenne 70 tuntia (2 sivua)	
Liite 7	seurantalomakkeet	(15sivua)

Opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma sisältää logistiikan perustutkinnon kaikkien kuljetuspalvelujen osaamisalojen yhteisiä opintoja sekä osaamisalakohtaisia eriytettyjä opintoja.

Yhteisiin opintoihin on koottu kaikkien osaamisalojen tutkinnon osissa yhtenevät sisällöt.

Eriytetyt opinnot sisältävät kunkin tutkinnon osaamisalakohtaiset opinnot.

Kaikille osaamisaloille yhteiset opinnot

ENSIAPUKOULUTUS, EA 1 (korttikoulutus 16h) 2 päivää

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **osaa** ensiapu 1-kurssia vastaavat tiedot ja taidot.

(Kurssin suorittanut osaa toimia onnettomuustilanteissa, sairauskohtausten sattuessa sekä pienemmissä koti- ja vapaa-ajan tapaturmissa.)

- hätäensiapu
- toiminta onnettomuuden sattuessa
- tajuttomuus ja ensiapu
- elvytys
- haavat
- palovammat
- sairauskohtaukset
- murtumat
- nivelvammat ja myrkytykset

Liittyy tutkinnon osiin:

KUORMA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA,
LINJA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA

TYÖTURVALLISUUS (korttikoulutus 7h) 1 päivä

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **suorittaa** kuljetusalan **työturvakortin** hyväksytysti.

Liittyy tutkinnon osiin:

KUORMA-AUTOKULJETUKSET,
YHDISTELMÄAJONEUVOKULJETUKSET,
LINJA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA

KULJETTAJAN TYÖYMPÄRISTÖ 1 (7h) 1 päivä

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **noudattaa** työssään yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita sekä osaa **huolehtia** työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **noudattaa** työssään laatujärjestelmien vaatimuksia. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **tehdä** osaltaan työsopimuksen sekä osaa **toimia** ohjeiden ja määräysten mukaisesti työtilanteissa.

- yrittäjyys;

- yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteet
- oman työn arvioiminen ja kehittäminen yrityksen taloudellisten ja laadullisten tavoitteiden suuntaisesti
- työsopimus ja sen osapuolten oikeudet ja velvollisuudet työmarkkinajärjestelmän osana

- laatu- ja ympäristöjärjestelmät;

- laatu- ja ympäristöjärjestelmät ja niiden perusperiaatteet sekä merkitys yritystoiminnassa

- työympäristö;

- työympäristöstä, työvälineistä ja asiakirjojen siisteydestä huolehtiminen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

- oppiminen ja ongelmanratkaisu;

- kuljettajan työssä esiintyvät ongelmatilanteet ja niiden ratkaisuvaihtoehdot

Liittyy tutkinnon osiin: KUORMA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA,
LINJA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA,
TERMINAALITOIMINNOT JA LASTAUS

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää** sähköpostia ja etsiä tietoa internetistä sekä osaa **käyttää** tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmia.

- tietotekniikka;

- yleisimpien tietotekniikan sovellusten käyttö (internet, sähköposti sekä tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmat)

Kouluttaja jakaa aiheet kolmeen päivään.

Liittyy tutkinnon osiin:

KUORMA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA,
LINJA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA

AJONEUVON KÄYTÖN TEKNIikka 1

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

1.1 Tavoite on tuntea voimansiirron ominaisuudet sen käytön optimoimiseksi

- vääntömomenttiin, tehoon ja moottorin ominaiskulutukseen liittyvät käyrät;
 - moottorin ominaisuudet (diesel, otto)
 - moottorin rakenne ja toimintaperiaate (nelitahtinen diesel)
 - moottorin ahtaminen ja ahtoilman jäähdytys
 - moottorin voitelujärjestelmä, voitelun tehtävät ja moottorivoiteluaineet
 - moottorin jäähdytys ja erilaiset jäähdytysnesteet
 - polttoainejärjestelmät ja polttoaineet
 - sähköjärjestelmä
 - moottorista voiman ottavat laitteet
- käyntinopeusmittarin optimi käyttö;
 - käyntinopeusmittarin toimintaan vaikuttavat hallintalaitteet
 - moottorin käynnistäminen ja esilämmitys
 - kierrosluvut eri ajotilanteissa (mm. liikkeellelähdössä, ajettaessa tasaista nopeutta, käytettäessä pakokaasujarrua/muita hidastimia)
 - pakokaasupäästöt (päästöjen haitat/vähentäminen)

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS

AJONEUVON KÄYTÖN TEKNIikka 2

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

1.1 Tavoite on tuntea voimansiirron ominaisuudet sen käytön optimoimiseksi

- vaihteiston välityssuhteeseen liittyvät kaaviot;
 - voimansiirron rakenne kuorma- ja linja-autossa
 - kytkin (toiminta ja oikea käyttö)
 - vaihteistot (toiminta ja käyttö)
 - vaihteensiirtojärjestelmät
 - nivelakselit
 - vetopyörästä
 - tasauspyörästä (tasauspyörästäön lukko)
 - vetoakselit ja navat (napavälitys)

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS

AJONEUVON KÄYTÖN TEKNIikka 3

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

1.2 Tavoite on tuntee hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminta ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ennalta ehkäisemiseksi.

- hydraulisten jarrupiirien erityisominaisuudet;
 - jarrujärjestelmien erot (hydrauliset, paineilmatoimiset)
 - paineilmajärjestelmä
 - rumpujarrut, levyjarrut
 - lukkiutumattomat jarrut
 - sähköohjatut jarrut
 - seisontajarru (mekaaninen, paineilmatoiminen)
- jarrujen ja hidastinten käyttörajoitukset;
- jarrujen ja hidastimen yhteiskäyttö;
- nopeuden ja vaihteiston välityssuhteen yhteyden parantaminen;
 - vaihteiden sopivuus eri nopeuksille ja kuormituksille
 - oikea vaihtaminen (kuljettajan virheet)
- ajoneuvon inertian hyödyntäminen;
 - ajovastukset eri ajo- ja kuormitusolosuhteissa
 - moottorin hidastavan voiman hyödyntäminen
 - jousitus ja renkaat
- hidastus- ja jarrutuskeinojen käyttö alamäessä;
 - riskit
- toimenpiteet toimintahäiriön varalle;
 - lämpötilavaihtelut (kosteus, jäätyminen)
 - paineiden häviäminen
 - varoitusvalot
- ajoneuvon hallintaa auttavat ratkaisut/laitteet;
 - etäisyystutka (esim. vakionopeussäätimen yhteydessä)
 - kaistavahti
 - peruutustutka/-kamera
 - ASR
 - ESP (ESC)

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS

AJONEUVON KÄYTÖN TEKNIikka 4 (ajo-opetus)

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevä ajokäyttäytymisen parantaminen

1.3 Tavoite on osata optimoida polttoaineen käyttö

- polttoaineen käytön optimointi soveltamalla kohtien 1.1 ja 1.2 tietotaitoa;
 - taloudellisen ja ennakoivan ajamisen periaatteet ja hyödyt

Liittyy tutkinnon osiin:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KUORMA-AUTOKULJETUKSET,
YHDISTELMÄAJONEUVOKULJETUKSET,
LINJA-AUTOKULJETUKSET,
TAKSIKULJETUKSET,
ELINTARVIKEKULJETUKSET,
MASSATAVARAKULJETUKSET,
YMPÄRISTÖNHUOLLONKULJETUKSET,
KAUKOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT,
PALVELULIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT,
TILAUSAJOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT

KULJETTAJAN TYÖYMPÄRISTÖ 2

2. Säännösten soveltaminen

2.1 Tavoite on tuntee tieliikenteen sosiaalinen ympäristö ja siihen liittyvä säännöstö

- kuljetusalan enimmäistyöajat
- asetusten (ETY) nro 3820/85 ja (ETY) nro 3821/85 periaatteet, soveltaminen ja seuraukset
- seuraamukset ajopiirturin käyttämättä jättämisestä, virheellisestä käytöstä tai väärentämisestä
- tieliikenteen sosiaalisen ympäristön tunteminen;
 - kuljettajan oikeudet ja velvollisuudet perustason ammattipätevyyden ja jatkokoulutuksen osalta
- ammattietiikka;
 - työajat ja niiden noudattaminen

Asetus 3820/85 on korvattu asetuksella 561/2006

Liittyy tutkinnon osiin:

LIITTYY KAIKKIIN TUTKINNON OSIIN

TIELIIKENTEEN RISKIEN HALLINTA 1

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.1 Tavoite on **tiedostaa** liikenteeseen ja työtapaturmiin liittyvät **riskit**

- kuljetusalan työtapaturmien tyypit
- tieliikenteen onnettomuustilastot
- raskaiden ajoneuvojen ja linja-autojen osallisuus onnettomuuksiin;
 - onnettomuus- ja vaaratilanteisiin joutuminen
 - vaaratilanteiden välttäminen ja ennakointi
 - inhimilliset syyt
- inhimilliset, aineelliset ja taloudelliset seuraukset
 - korvausvelvollisuudet
 - ympäristöhaitat onnettomuuksissa

Liittyy tutkinnon osiin:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS

TIELIIKENTEEN RISKIEN HALLINTA 2

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.2 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään rikollisuus ja salamatkustajien kuljetus

- yleinen informaatio;

- kuljetusalaan liittyvät rikollisuuslajit
- aineelliset varkaudet (mm. polttoaineet)
- rajojen yli tapahtuvan rikollisuuden tiedostaminen ja rikollisuusmuodot
- tullin toiminta

- seuraukset kuljettajien kannalta;

- taloudelliset, inhimilliset ja ajankäytölliset seuraukset

- torjuntatoimenpiteet;

- mm. kaasuhälyttimet
- gps-valvonta ym. tekniset ratkaisut
- huolellisuus / varovaisuus

- tehtävät tarkastukset;

- kuljettajan / viranomaisen tekemät tarkastukset
- eri tarkastustoimenpiteet

- kuljettajien vastuuseen liittyvä lainsäädäntö;

- tiekuljetussopimuslaki

Liittyy tutkinnon osiin: KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS

TYÖKYVYN YLLÄPITO 1

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.3 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään fyysiset riskit

3.4 Tavoite on tiedostaa fyysisen ja henkisen suorituskyvyn merkitys

Lisäksi suorittaessaan logistiikan perustutkintoa: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa alansa työturvallisuusohjeet sekä **ottaa** tehtävissään **huomioon** terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat.

Ergonomiaperiaatteet:

- riskialttiit liikkeet ja asennot;
 - ajoasento
 - kuljettajan ergonomia
- fyysinen kunto
- käsittelyharjoitukset
- henkilökohtaiset suojavaarusteet (mm. huomioliivi, turvakengät);
 - työturvallisuus
- terveellisen ja tasapainoisen ruokavalion periaatteet;
 - kuljettajan elämäntapa
- alkoholin vaikutukset
- lääkkeet ja muut käyttäytymiseen vaikuttavat aineet
- väsymyksen ja stressin oireet, syyt ja vaikutukset
- työn ja levon perusrytmin keskeinen merkitys
 - työvireys
- terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Liittyy tutkinnon osiin:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
TERMINAALITOIMINNOT JA LASTAUS

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky LIITTYY KAIKKIIN TUTKINNON OSIIN

TIELIIKENTEEN RISKIEN HALLINTA 3

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.5 Tavoite on kyetä arvioimaan hätätilanteita

Toiminta hätätilanteessa:

- tilanteen arviointi
- tilanteen pahenemisen estäminen
- avun kutsuminen paikalle
- loukkaantuneiden auttaminen ja ensiavun antaminen
- toimenpiteet tulipalon varalta;
 - alkusammutusharjoitus
- raskaan tavaraliikenteen ajoneuvossa olevien ja bussimatkustajien evakuoiminen
- kaikkien matkustajien turvallisuudesta huolehtiminen
- väkivaltatilanteissa toimiminen
- vahinkoilmoituksen laadinnan periaatteet

Liittyy tutkinnon osiin: KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS

KULJETTAJAN TYÖYMPÄRISTÖ 3

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.6 Tavoite on osata käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla

Kuljettajan käyttäytyminen ja yrityksen imago:

- kuljettajan työn laadun merkitys yritykselle
- kuljettajan eri roolit
- kuljettajan työssään kohtaamat henkilöt;
 - vuorovaikutus ja yhteistyö (eri vuorovaikutustilanteissa)
- ammattietiikka;
 - kuljetusalan työtehtävien toimintamallit (esim. expressbus-kuljettajan ohjeet)
 - oman ammatin arvostuksen kehittäminen
 - kuljetusalan kestävän kehityksen periaatteet
- ajoneuvon kunnossapito;
 - kustannusrakenne
 - polttoainekustannukset
 - korjauskustannukset vs. huoltokustannukset
- työn organisointi
- riidan seuraukset kaupallisella ja taloudellisella tasolla

Liittyy tutkinnon osaan: KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS
Ammattietiikka LIITTYY KAIKKIIN TUTKINNON OSIIN

KULJETTAJAN TYÖYMPÄRISTÖ 4

KULJETTAJAN TYÖYMPÄRISTÖ 5

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.6 Tavoite on osata käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla

Kuljettajan käyttäytyminen ja yrityksen imago:

- tieliikennelainsäädäntö ja kuljettajan työ;
 - tieliikennelainsäädännön kertaus raskaan ajoneuvokaluston näkökulmasta
 - TLL
 - TLA
 - AAKT

Kouluttaja jakaa aiheet kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osaan: KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS

ALAN YRITYSTOIMINTA 1

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **tietää** eri yritysmuodot, niiden vastuut ja velvollisuudet sekä **osaa etsiä** tietoa oman alan yrityksistä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **osaa täyttää** eri yritysmuotojen perustamisasiakirjat ja tuntee yrittäjän ja palkansaajan erot.

- yritysmuotojen erot;
 - alalla toimivien yritysten eri yritysmuodot
 - eri yritysmuotojen toimintatavat
 - yrityksen perustaminen
 - yritysmuotojen vaihtaminen
- yrittäjän ja palkansaajan ero;
 - yrittäjän ja palkansaajan ero mm. verotuksellisesti (tulo- ja pääomavero, arvonlisävero)
 - yrittäjän vastuu ja hallittu riskinotto yrittäjänä

Liittyy tutkinnon osaan: ALAN YRITYSTOIMINTA

ALAN YRITYSTOIMINTA 2

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **tietää** markkinoinnin ja asiakaspalvelun merkityksen yritykselle. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **tietää** vahvuutensa yrityksen perustamiseen sekä **tietää** oma-aloitteisuuden, tunnollisuuden ja työkyvyn merkityksen yrityksen menestymiseen.

- markkinointi ja asiakaspalvelun merkitys yritykselle;
 - markkinoinnin ja asiakaspalvelun vaikutus yrityksen toiminnassa
- yrittäjänä toimiminen;
 - yrittäjyys ja keskeisiä yritystoimintaan liittyviä asioita
 - minä yrittäjänä mm. SWOT-analyysin perusteella

Liittyy tutkinnon osaan: ALAN YRITYSTOIMINTA

ALAN YRITYSTOIMINTA 3

ALAN YRITYSTOIMINTA 4

Tavoite: opiskelija tai tutkinnon suorittaja **osaa** investoinnin, budjetoinnin, kustannuslaskennan ja hinnoittelun perusteita sekä **tietää** yrityksen taloudellisia tavoitteita. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **osaa** myös kirjanpidon perusteet.

- yrityksen taloudelliset tavoitteet;

- kirjanpidon perusteet
- käyttöomaisuusinvestoinnin perusteet
- budjetoinnin perusteet
- kustannuslaskennan perusteet

- hinnoittelu, hinnan alennukset tai korotukset;

- hinnoittelun perusteet
- hinnan alennusten ja korotusten määrittäminen ja tekemien
- hinnan muutoksen vaikutus yrityksen tulokseen

Kouluttaja jakaa sisällön kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osaan: ALAN YRITYSTOIMINTA

TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ JA HUOLTO 1

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja tuntee työkoneita ja niiden käyttöä koskevaa lainsäädäntöä sekä osaa **määrittää** taakan painon ja **ottaa huomioon** kuormattavan kohteen kantavuuden. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **työskennellä** taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä **käyttää** henkilökohtaisia suojavälineitä ja **noudattaa** työturvallisuusohjeita. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **suorittaa** noston kuormauslaitteella turvallisia menetelmiä käyttäen sekä **toimia** merkinantajana nostoissa.

- työkoneita ja niiden käyttöä koskeva lainsäädäntö ja määräykset;
 - työkoneen kuljettamista koskeva lainsäädäntö
 - kuljettajaa koskevat määräykset
 - työkoneen liikennekelpoisuuden määräykset
- oppiminen ja ongelmanratkaisu;
 - taakan painon määrittämien
 - kuormauskohteen kantavuus
 - ajoneuvon suurimman sallitun kuorman määrittäminen
- terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen;
 - myönteinen asennoituminen turvalliseen toimintaan
 - työstä annettujen turvallisuusohjeiden noudattaminen
 - vaaratilanteiden havainnointi ja ilmoittamien
 - suojaimet, turvalliset työvälineet ja – menetelmät

Liittyy tutkinnon osaan: TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ JA HUOLTO

TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ JA HUOLTO 2

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **tarkistaa** käyttämänsä työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden sekä **tehdä** tarvittavat toimenpiteet. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **suorittaa** päivittäiset huoltotoimet ja **tehdä** koneen ylläpitohuoltotoimia käyttöohjeen mukaisesti sekä **huolehtia** koneen siisteydestä ja puhtaudesta. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **lajitella** huollossa syntyvät jätteet ja työtehtävässä esiin tulevat kierrätyskelpoiset materiaalit.

- työkoneiden käyttökelpoisuus ja turvallisuustarkastus;
 - käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden tarkastaminen
 - ohjekirjan ohjeet
 - virheiden (puutteiden) korjaaminen työkoneissa

- työn suorittamisen estävät viat
- työkoneen tarkastukset työn jälkeen
- ennakoiva huolto
- työkoneen puhdistus

- ohjekirjojen käyttö;

- päivittäiset voitelu- ja huoltokohteet
- tarvittavien aineiden ja materiaalien valinta

Liittyy tutkinnon osaan: TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ JA HUOLTO

TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ JA HUOLTO 3

TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ JA HUOLTO 4

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **valita ja kiinnittää** työkoneen varusteet työtehtävän mukaisesti sekä **tehdä** työkoneella perustehtäviä ja **ottaa huomioon** muuttuvien olosuhteiden asettamat vaatimukset tehtävän aikana. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa yleisimpien ajettavien työkoneiden (kaivukoneet, kuormaajat, traktorit ja kuljetusvälineet) **käytön perusasiat** sekä osaa arvioida omaa työtään laatuvaatimukset huomioiden

- työvälineiden valinta, työkoneen varustelu ja työkoneella työskentely;

- työkoneen työlaitteiden vaihto, säätö ja käyttö
- työlaitteisiin liittyvät ohjeet ja vahinkojen ehkäisy
- työtehtävän tekeminen työkoneella

- työkoneen varusteet ja lisälaitteet;

- työkoneen, työlaitteen ja varusteiden valitseminen työtehtävän mukaan

- itsearviointi;

- oman työn arviointi laatuvaatimukset huomioiden

Kouluttaja jakaa sisällön kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osaan: TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ JA HUOLTO

ULKOMAANLIIKENTEE KULJETUKSET 1

ULKOMAANLIIKENTEE KULJETUKSET 2

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää** tarvittaessa englannin kieltä sekä osaa **toimia** asiakaspalvelutilanteissa erilaisissa kulttuuriympäristöissä.

- englannin kieli;
 - työtehtävään liittyvä keskustelu
 - englanninkielisten kuljetusasiakirjojen ja niiden ohjeiden ymmärtäminen
- asiakaspalvelu;
 - eri kulttuureissa toimiminen ja niiden vaikutukset työtehtävään

Kouluttaja jakaa sisällön kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osaan: ULKOMAANLIIKENTEE KULJETUKSET

ULKOMAANLIIKENTEE KULJETUKSET 3

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **suorittaa** annetun kuljetustehtävän kuorma-autolla tai yhdistelmäajoneuvolla tai linja-autolla kuljetusreitillä olevien maiden säädösten ja määräysten mukaan. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää** työtehtävässään tarvittavia asiakirjoja sekä **toimia** tullissa säädösten, määräysten ja ohjeiden mukaan.

- kuljetustehtävä;
 - kauttakulku- ja määrämään säädökset kuljetustehtävälle
 - maakohtaiset työajat
 - maakohtaiset liikennöintiajat ja – rajoitukset
- kansainväliset säädökset;
 - tuntee ja huomioi eri maiden kansalliset säädökset ja niiden vaikutus kuljetustehtävään (maksimipainot, ajokiellot ja – nopeudet)
- asiakirjat ja tulli;
 - kuljetusreitin vaatimat asiakirjat
 - kuljetustehtävään liittyvät asiakirjat ja ohjeet
 - tullipassimenettelyt
- kansainväliset sopimukset;
 - T-dokumentin ja TIR-carnetin käyttö
 - kuormatilojen sinetöintikelpoisuusvaatimukset
 - tullisinetointiä vaatimat kuljetukset
 - TIR-yleissopimuksen periaatteet

Liittyy tutkinnon osaan: ULKOMAANLIIKENTEEEN KULJETUKSET

ULKOMAANLIIKENTEEEN KULJETUKSET 4

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **suunnitella ja valita** kuljetustehtävään soveltuvan reitin sekä **toimia** meri- tai rautatiekuljetuksissa tai molemmissa säädösten ja operaattorin ohjeiden mukaisesti. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **huolehtia** kaluston kunnosta.

- reittisuunnittelu;

- kartan ja navigaattorin käyttö
- ajoneuvon meri- ja rautatiekuljetukset sekä niiden vaikutus aikatauluihin
- taloudellinen, turvallinen ja olosuhteisiin soveltuva reitti

- kaluston huolto;

- päivittäiset huoltotoimet, ajoneuvon kunnon seuranta
- ajoneuvon huolto, pesu ja korjaus kuljetustehtävän aikana
- ajoneuvon huolto-ohjelman ja kuljetustehtävän sovittaminen toisiinsa

Liittyy tutkinnon osaan: ULKOMAANLIIKENTEEEN KULJETUKSET

TAKSIKULJETUKSET 1

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **kertoa** pääpiirteittäin taksiyrityksen tulo- ja menorakenteen sekä **vaikuttaa** omalla toiminnallaan positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **määritellä** taksinkuljettajan työ- ja lepoajat sekä **osaa käyttää** niihin liittyviä laitteita tai asiakirjoja sekä **toimittaa** löytötavarat asianmukaiseen paikkaan. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **kuljettaa** taksia turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä ja ajo-olosuhteissa sekä **suorittaa** taksinkuljettajan ajoluvan (30h).

- taksiliikenteen yrittäjälähtöisyys;
 - taksiliikenteen tulot ja kustannukset
 - myönteisen yrityskuvan edistäminen
- lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset;
 - taksiliikennettä ohjaavat säädökset liikenteessä
 - löytötavarat
- taksin ajoonlähtötarkastus;
 - ohjekirjan ohjeet
 - tehtävät tarkastukset
 - havaittujen puutteiden korjaukset ja täydennykset
- turvallinen ja taloudellinen ajo;
 - turvallinen ja taloudellinen ajo eri liikenneympäristöissä
 - taksinkuljettajan ajoluvan suorittaminen

Liittyy tutkinnon osaan: TAKSIKULJETUKSET

TAKSIKULJETUKSET 2

TAKSIKULJETUKSET 3

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa palvelutehtävässään **tiedottaa, neuvoa ja opastaa** asiakasta taksiliikenteessä sekä **toimia** erilaisien asiakasryhmien kanssa palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa alan eettisten ohjeiden mukaan. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **kuljettaa** taksia asiakasystävällisesti. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **vastaanottaa ja vastata** kutsuun sekä **osaa toimia** ennakkokutsutilanteessa. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **toimia** annettujen ohjeiden ja säädösten mukaan

koululaiskuljetuksissa taksiliikenteessä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **toimia** tilanteen mukaisesti ristiriita- ja konfliktitilanteissa.

- asiakaspalvelu taksiliikenteessä;
 - asiakaspalvelu eri asiakaspalvelutilanteissa
 - eri asiakasryhmät
 - asiakkaan jättämiseen liittyvät ohjeet ja määräykset
- kutsu;
 - kutsun vastaanotto ja vastaaminen
 - asiakkaan erityistarpeet kutsutilanteessa
 - ennakkokutsutilanteet
- koululaiskuljetukset;
 - koululaiskuljetusten säädökset ja ohjeet (LVM:n asetus)
 - koululaiskuljetusten vaaratilanteet
- toiminta konfliktitilanteissa;
 - asiallinen toiminta ristiriita ja reklamaatiotilanteissa
 - heitteillejättösäädökset
 - järjestyksen pitämiseen liittyvät toimet

Kouluttaja jakaa sisällön kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osaan: TAKSIKULJETUKSET

TAKSIKULJETUKSET 4

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää** käytössä olevaa taksamittarijärjestelmää sujuvasti asiakkaan maksaessa eri maksutavoilla sekä taksiliikenteessä yleisesti käytössä olevien **lipputuotteiden käsittelyn** ja myös **tehdä** tilityksen. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käsitellä ja kuljettaa** rahtia taksissa.

- taksamittarin ja taksapäätöksen käyttö;
 - taksamittarijärjestelmät ja taksamittarin käyttö
 - taksapäätöksen sisältö
 - erilaiset lipputuotteet
- tavarankuljetus taksiliikenteessä;
 - rahdin kuljettaminen ja asiakkaan informointi siitä
 - rahtiasiakirjat ja niiden käyttö

Liittyy tutkinnon osaan: TAKSIKULJETUKSET

Henkilöliikenteen opinnot

AJOKORTTITUNNIT D-luokan ajo-oikeusopetus (AKE-ops.) (15h) + (30h)

D-luokan ajo-oikeuden suorittaminen. Ajo-opetuksen määrä määräytyy henkilökohtaistamisessa tehtyjen johtopäätösten perusteella.

Liittyy tutkinnon osaan: LINJA-AUTOKULJETUKSET

AJONEUVON HUOLTOTOIMET (7h) 1 päivä

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **tehdä** perushuoltotoimet linja-autolle ja **käyttää** tarvittavia työvälineitä ja – menetelmiä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **tunnistaa** linja-autoihin kuuluvia hydrauliiikan, pneumatiikan ja sähkötekniikan laitteita ja toimintaperiaatteita. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **tehdä** linja-autoon ajoonlähtötarkastuksen.

- ajoneuvotekniikka (huoltaminen);

- ajoneuvon huoltokohteet ja tarvittavat työvälineet
- voiteluhuolto ympäristövaatimusten mukaan
- yleisimmät kulutusosat ja niiden vaihto
- hydraulisten, pneumaattisten ja sähköisten järjestelmien toimintaperiaatteet sekä niiden tarkastus ja huolto (ajoneuvoissa, työlaitteissa)

- päivittäiset tarkastukset ja huoltotoimet;

- ajoneuvon liikenneturvallisuskunnon toteaminen
- tarvittavat toimenpiteet ennen ajoonlähtöä ja ajon päätteeksi
- ajoneuvon kunnon seuraaminen ja havaituista vioista informointi
- ohjekirjan ohjeet

Liittyy tutkinnon osaan:

LINJA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA,
LINJA-AUTOKULJETUKSET,
KAUKOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT,
PALVELULIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT,
TILAUSAJOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT

HENKILÖLIIKENTEEEN TAVARALOGISTIIKKA 1-3

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **vaikuttaa** omalla toiminnallaan positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana sekä osaa **käyttää** telemaattisia järjestelmiä kuljettajan työssä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää yleisimpiä** kuljetusasiakirjoja sekä osaa **käsitellä** linja-autossa kuljetettavaa rahtia. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **kuormata, varmistaa ja purkaa** linja-autoon erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan sekä osaa **käyttää tavaraterminaalissa** olevia apu- ja kuormankäsittelylaitteita.

- linja-autoliikenteen yrittäjälähtöisyys;
 - linja-autoliikenteen tulot ja kustannukset
 - myönteisen yrityskuvan edistäminen
- logistiset järjestelmät;
 - linja-auton tavaraliikenteen telemaattiset järjestelmät ja niiden sovellukset
- terminaalitoiminnot;
 - kuljetusasiakirjat (paperilla, sähköisesti)
- tavarakuljetus linja-autoliikenteessä;
 - rahdin käsittely linja-autoliikenteessä
 - rahtiasiakirjat
 - rahdinkäsittelylaitteet
 - tavarankuljetusketju linja-autoliikenteessä
- riskienhallinta;
 - kuljetus- ja vastuuvakuutukset sekä niiden periaatteet
 - kuljetusvahinkojen säädökset
- vaaralliset aineet;
 - ADR-määräykset kuormauksessa ja onnettomuustilanteessa
- kuormaaminen ja kuorman varmistaminen;
 - rahtikuorman tekeminen
 - kuormatilan valmistelu ja kuormauksen peruseriaatteet (rahti- ja matkatavarat sekä purkujärjestys)
 - kuorman varmistaminen (sijoittelu, tuenta)

Kouluttaja jakaa aiheet kolmeen päivään. Tähän aiheeseen voidaan yhdistää käytännön harjoituksia.

Liittyy tutkinnon osaan:

LINJA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA,
LINJA-AUTOKULJETUKSET,
KAUKOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT

HENKILÖLOGISTIIKKA 1

HENKILÖLOGISTIIKKA 2

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää** käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää asiakkaan maksaessa eri maksutavoilla sekä osaa kaupunki- ja seutuliikenteessä yleisesti käytössä olevien lipputuotteiden **käsittelyn**.
Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **tehdä** tilityksen.

- lipun myynti ja lipunmyyntijärjestelmien käyttö;
 - lipunmyyntijärjestelmät
 - lipputuotteet ja niiden myynti
- tilitys;
 - tilityksen tekeminen
 - poikkeustilanteissa toimiminen

Kouluttaja jakaa aiheet kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osaan:
LINJA-AUTOKULJETUKSET,
KAUKOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT,
PALVELULIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT

HENKILÖLOGISTIIKKA 3

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevä ajokäyttäytymisen parantaminen

1.5 Tavoite on pystyä huolehtimaan matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta

- pitkittäisten ja poikittaisten liikkeiden hallinta;
 - matkustusmukavuus
- tienkäytön jakaminen
- sijainti ajoradalla
- pehmeä jarrutus
- akselinylityksen hallinta;
 - akseliväli
 - eri ajoneuvotyypit
 - vaaratilanteet
- erityisinfrastruktuurien käyttö (julkiset alueet, erikoiskaistat)

- turvallisen ajamisen ja kuljettajan muiden tehtävien välisten ristiriitojen ratkaiseminen;

- rahastuslaitteet
- lämmitys- ja ilmastointilaitteiden käyttö
- AV-laitteiden käyttö
- kuulutukset

- lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset;

- ajosarjat ja aikataulut

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS

HENKILÖLOGISTIIKKA 4

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

1.5 Tavoite on pystyä huolehtimaan matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta

- asiakaspalvelu linja-autoliikenteessä;

- asiakaspalvelu eri asiakaspalvelutilanteissa
- eri asiakasryhmät

- asiakaspalvelu;

- työtehtävien edellyttämä asiakaspalvelu, aloitteellisuus sekä oman toiminnan arviointi ja kehittäminen annetun palautteen perusteella

- vuorovaikutus matkustajien kanssa

- tiettyjen matkustajaryhmien kuljettamiseen liittyvät erityispiirteet (vammaiset, lapset)

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS
LINJA-AUTOKULJETUKSET,
LINJA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA,
TAKSIKULJETUKSET,
KAUKOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT,
PALVELULIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT,
TILAUSAJOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT

AJONEUVON KÄYTÖN TEKNIikka 5

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevä ajokäyttäytymisen parantaminen

1.6 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

- ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat;
 - ajodynamiikka (esim. ajoharjoittelurata)
 - sivutuuli
 - ilmanvirran pyönteily ajoneuvon ympärillä
- vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan;
 - taloudellinen ajaminen (mittaamalla)

ennakoivan ajon käytännön harjoitukset 7 h

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS

HENKILÖLIIKENTEEEN TAVARALOGISTIIKKA 4

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevä ajokäyttäytymisen parantaminen

1.6 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

- ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen;
 - hyötykuorman peruskäsitteet
 - tilavuuden eri mittayksiköt (litra (dm^3), m^3)
 - massojen määrittäminen
- kuormituksen jakautuminen;
 - akseli- ja telimassa
- akselin ylikuormituksen seuraukset;
 - ylikuorma ja ylikuormamaksu (ylikuormasakko)
 - ylikuorman vaikutus ajoneuvoon
- vakaus ja painopiste;
 - painopiste tyhjänä – kuormattuna

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS

HENKILÖLOGISTIIKKA 5

2. Säännösten soveltaminen

2.3 Tavoite on tuntee matkustajien kuljetusta koskeva säännöstö

- linja-autoliikennettä ohjaava lainsäädäntö
- erityisryhmien kuljettaminen;
 - eri vammaisryhmät
 - lapset
 - vanhukset
 - koululaiset
- erityisryhmät;
 - eri asiakasryhmien tarpeet ja niiden mukaan toimiminen
- koululaiskuljetukset;
 - koululaiskuljetusten säädökset ja ohjeet
 - koululaiskuljetusten vaaratilanteet
- toiminta konfliktitilanteissa;
 - heitteillejätö
 - ristiriitatilanteet
 - järjestyksen pitämiseen liittyvät toimet

Liittyy tutkinnon osaan:

**KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS,
LINJA-AUTOKULJETUKSET,
PALVELULIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT**

HENKILÖLOGISTIIKKA 6

2. Säännösten soveltaminen

2.3 Tavoite on tuntee matkustajien kuljetusta koskeva säännöstö

- bussien turvalaitteet;
 - aktiivinen ja passiivinen turvallisuus
 - varauloskäynnit ja niiden käyttö
 - linja-auton pakolliset varusteet
 - virrankatkaisujärjestelmät
 - sammutusjärjestelmät
 - ovijarru
- turvavyöt;

- käyttövelvollisuus
- käytön ilmoitusvelvollisuus
- käyttämisen valvonta ja vastuut (eri-ikäiset matkustajat)

- ajoneuvon kuormitus;

- istuma- ja seisomapaikat
- ylikuorma linjaliikenteessä
- ylikuorma tilausajoliikenteessä sekä koululaiskuljetuksissa
- kuorman vaikutus ajoneuvon kuljettamiseen

Tähän aiheeseen voidaan liittää linja-autokorivalmistajavierailu.

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS

HENKILÖLOGISTIIKKA 7

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.8 Tavoite on tuntea matkustajakuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

- tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (raideliikenne, yksityisautot);

- osuus kuljetuksista
- kannattavuus
- saavutettavuus

- tiekuljetusten eri toimintamuodot;

- kaukoliikenne
- ostoliikenne/ kaupunkiliikenne
- palveluliikenne
- tilausliikenne

- maan rajojen ylittäminen (kansainvälinen liikenne)

- matkustajayritysten päätyyppien organisaatiot;

- BAK/ Linja-autoliitto
- matkahuolto
- Expressbus
- alueelliset organisaatiot

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS

Osat: 1.4, 2.2, 3.7

AJONEUVON KÄYTÖN TEKNIikka 5

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

1.4 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti.

- ajoneuvoihin liikkeessä vaikuttavat voimat;
 - ajodynamiikka (esim. ajoharjoittelurata)
 - sivutuuli
 - ilmanvirran pyörteily ajoneuvon ympärillä
- vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan;
 - taloudellinen ajaminen (mittaamalla)

ennakoivan ajon käytännön harjoitukset 7 h

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS

KUORMAUKSEN PERUSTEET 1

KUORMAUKSEN PERUSTEET 2

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

1.4 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

- ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen;
 - hyötykuorman peruskäsitteet
 - massojen määrittäminen
- hyötytilavuuden määrittäminen;
 - tilavuuden eri mittayksiköt (litra (dm^3), m^3)
 - lavametrit, kuutiot
- kuormituksen jakautuminen;
 - akseli- ja telimassa, purkujärjestys
- akselin ylikuormituksen seuraukset;
 - ylikuorma ja ylikuormamaksu (ylikuormasakko)
 - ylikuorman vaikutus ajoneuvoon
- ajoneuvon vakaus ja painopiste;
 - painopiste tyhjänä – kuormattuna

Kouluttaja jakaa aiheet kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osaan:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS,
TERMINAALITOIMINNOT JA LASTAUS

KUORMAUKSEN PERUSTEET 3

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

1.4 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Lisäksi suoritettaessa logistiikan perustutkintoa: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **kuormata, varmistaa ja purkaa** erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan kuorma-auton kuormatiloissa.

- pakkausten ja kuormalavojen tyypit
- tärkeimmät lukitusta edellyttävät tavaraluokat;
 - kuormatilan valmistelu ja kuormauksen perusperiaatteet (hyötykuorma, purkujärjestys)
- kiilaus- ja lukitusmenetelmät;
 - kuorman varmistaminen (sijoittelu, tuenta)
 - kuormansidontavälineet
- lukitushihnojen käyttö
- lukituslaitteiden tarkistus
- käsittelylaitteiden käyttö
- suojapeitteiden asettaminen ja poistaminen

Tähän aiheeseen voidaan yhdistää käytännön harjoituksia.

Liittyy tutkinnon osiin:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KUORMA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS,
TERMINAALITOIMINNOT JA LASTAUS

KULJETUSSOPIMUKSET 1

KULJETUSSOPIMUKSET 2

2. Säännösten soveltaminen

2.2 Tavoite on tuntee tavarankuljetusta koskeva säännöstö

- tiekuljetussopimislain perusasiat sekä luvanvarainen kuljettaminen
- kuljetusluvat
- tavarankuljetusta koskevien vakiosopimusten velvoitteet
- kuljetussopimukseen kuuluvien asiakirjojen laadinta
- kansainvälisten kuljetusluvat
- tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn yleissopimuksen (CMR-sopimuksen) velvoitteet
- kansainvälisen rahtikirjan laadinta
- rajanylitys
- huolitsijat
- tavaroiden mukana olevat erityisasiakirjat
- kansainväliset sopimukset;
 - T-dokumentin ja TIR-carnetin käyttö
 - kuormatilojen sinetöintikelpoisuusvaatimukset
 - tullisinetöintiä vaatimat kuljetukset
 - TIR-yleissopimuksen periaatteet

Kouluttaja jakaa aiheet kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osiin:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KUORMA-AUTOKULJETUKSET,
YHDISTELMÄAJONEUVOKULJETUKSET,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS,
ULKOMAANLIIKENTEE KULJETUKSET

KULJETUSJÄRJESTELMÄ

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.7 Tavoite on tuntea tavarankuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

- tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (kilpailu, rahtajat)
- tiekuljetusten eri toimintamuodot (muiden lukuun tehtävät kuljetukset, kuljetuksiin liittyvät toiminnot)
- kuljetusyritysten päätyyppien ja kuljetuksiin liittyvien toimintojen organisaatiot
- erityis-kuljetusmuodot (säiliökuljetukset, kylmäkuljetukset jne.)
- alan kehitys (palvelujen monipuolistaminen, rautatie-maantiekuljetukset, alihankinnat jne.)

Liittyy tutkinnon osiin:

KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYS,
KULJETUSALAN PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYDEN LAAJENNUS

KAUKOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT 1

KAUKOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT 2

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää** käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää sujuvasti asiakkaan maksaessa eri maksutavoilla sekä **käsitellä** yleisesti käytössä olevien lipputuotteita kaukoliikenteessä. Hän osaa myös **tarvittaessa myydä** muita linja-autossa myytäviä tuotteita sekä **tehdä** tilityksen. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **noudattaa** työssään työ- sekä ajo- ja lepoaikasäädöksiä sekä **toimia** aikataulujen ja ajosarjojen edellyttämällä tavalla. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **toimia** tilanteen mukaisesti ristiriita- ja konfliktitilanteissa.

- lipunmyynti ja lipunmyyntijärjestelmien käyttö;
 - kaukoliikenteen eri matkaliput ja -kortit
 - kaukoliikenteen lipunmyyntijärjestelmät
 - muut autossa myytävät tuotteet
 - tilitykset
- lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset;
 - linja-autoliikennettä ohjaavat säädökset
 - löytötavarat
- toiminta konfliktitilanteissa;
 - ristiriita ja reklamaatiotilanteet
 - heitteillejättöä koskevat säädökset
 - järjestyksen pitämiseen liittyvät toimet

Muut tavoitteet: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **toimia** oikein onnettomuustilanteessa sekä **tutustuu** kaukoliikenteenkuljettajan tehtäviin.

Kouluttaja jakaa aiheet kahteen päivään.

Liittyy tutkinnon osaan: KAUKOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT

PALVELULIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT 1

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa palvelutehtävässään **tiedottaa, neuvoa ja opastaa** asiakasta palveluliikenteen peruspalveluista sekä **toimia** erilaisien asiakasryhmien kanssa palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää** käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää sujuvasti asiakkaan maksaessa erilaisilla maksutavoilla. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää oikein** linja-autossa olevia apuvälineitä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **toimia** kutsuohjatussa palveluliikenteessä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **vaikuttaa omalla toiminnallaan** positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana.

- asiakaspalvelu palveluliikenteessä;
 - asiakaspalvelu eri asiakaspalvelutilanteissa
 - eri asiakasryhmät
 - asiakkaan jättämiseen liittyvät ohjeet ja määräykset
- lipunmyynti ja lipunmyyntijärjestelmien käyttö;
 - palveluliikenteen eri matkaliput ja -kortit
 - palveluliikenteen lipunmyyntijärjestelmät
- apuvälineiden käyttö;
 - tarkoituksen mukainen apuvälineiden käyttö
- kutsuohjaus;
 - kutsuohjauksen toimintaperiaatteet
 - kutsuohjatun liikenteen palvelut
- lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset;
 - linja-autoliikennettä ohjaavat säädökset
 - löytötavarat
- liikennesopimus;
 - palveluliikenteen liikennesopimuksen sisältö ja noudattamien

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa lisäksi **toimia** oikein onnettomuustilanteissa sekä **tutustuu** palveluliikenteenkuljettajan tehtäviin.

Liittyy tutkinnon osaan: PALVELULIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT

TILAUSAJOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT 1

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **suunnitella** tilausajon kotimaanliikenteeseen sekä osaa **käsitellä** kotimaan liikenteeseen liittyviä tilausajojen asiakirjoja. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **suunnistaa** haluttuun kohteeseen.

- ajon suunnittelu;
 - tilausajosuunnitelman tekeminen (reitti, aikataulu)
 - ajo- ja lepoajat
 - asiakkaat toiveet
- asiakirjojen käsittely;
 - tilausajomääräys
 - asiakkaan informointi tilausajomääräyksestä sekä poikkeamien kirjaus
- suunnistus;
 - optimaalisen reitin määrittäminen kartalta
 - kartalta paikantaminen matkan aikana
- lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset;
 - linja-autoliikennettä ohjaavat säädökset
 - löytötavarat

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **toimia** oikein onnettomuustilanteessa sekä **tutustuu** tilausajoliikenteenkuljettajan tehtäviin.

Liittyy tutkinnon osaan: TILAUSAJOLIIKENTEENKULJETTAJAN TEHTÄVÄT

TERMINAALITOIMINNOT JA LASTAUS 1 – 4 (sis. trukkikoulutus)

TERMINAALITOIMINNOT JA LASTAUS (ADR-PERUSKOULUTUS) 4 päivää

Tavoite: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **määritellä ja laskea** työtehtävässään rahdituspainon ja käyttää kuljetusasiakirjoja sekä **pakata, tulkita ja tehdä** yleisimpien pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkinnät ja **vastaanottaa ja säilyttää** sekä **kerätä ja lähettää** tavaroita. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **kuormata, varmistaa ja purkaa** erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan kuorma-auton kuormatiloissa sekä **käyttää** tavaraterminaalissa olevia apu- ja kuormankäsittelylaitteita. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **huolehtia** työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **toimia** asiakaspalvelutilanteissa. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **toimia** kuormantekijän vastuiden ja velvollisuuksien mukaisesti kuormaustehtävässä. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **noudattaa** työssään laatujärjestelmien vaatimuksia. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa **käyttää ja tulkita** telemaattisia järjestelmiä.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja **suorittaa** ADR-peruskurssin.

- terminaalityönnöt;
 - kuorman mityttaminen (kuutiot, lavametrit, painot)
 - rahdittaminen
 - kuljetusasiakirjat (paperilla, sähköisesti)
- tavarann käsittely;
 - pakkausmerkinnät ja – materiaalit
 - toiminta jakeluterminaalissa (tavarann vastaanotto ja keräily)
 - tavarann valmistelu kuljetusta varten
- kuormaaminen ja kuorman varmistaminen;
 - kuormansidontavälineet
 - kuormankäsittelylaitteet (mm. trukkikurssi)
 - kuormatilan valmistelu ja kuormauksen perusperiaatteet (hyötykuorma, purkujärjestys)
 - kuorman varmistaminen (sijoittelu, tuenta)
- työympäristö;
 - työympäristöstä, työvälineistä ja asiakirjojen siisteydestä huolehtiminen kestävänn kehityksen periaatteiden mukaisesti
- asiakaspalvelu;
 - työtehtävien edellyttämä asiakaspalvelu
 - aloitteellisuus

- oman toiminnan arviointi ja kehittäminen annetun palautteen perusteella
- kuljetusyksiköt;
 - yleisimmät kappaletavarakuljetusten kuljetusyksiköt
- kuormantekijän vastuut ja velvollisuudet;
 - ajoneuvojen suurimmat sallitut massat
 - kuormantekijän vastuut ja velvollisuudet
- laatu- ja ympäristöjärjestelmät;
 - laatu- ja ympäristöjärjestelmät ja niiden peruseriaatteet sekä merkitys yritystoiminnassa
- logistiset ja telemaattiset järjestelmät;
 - kuljetuslogistiikan peruseriaatteet
 - kuljetusalan telemaattiset järjestelmät

Liittyy tutkinnon osaan:

TERMINAALITOIMINNOT JA LASTAUS,
KUORMA-AUTON TAVARAKULJETUSTEN HALLINTA

LOGISTIIKAN PERUSTUTKINTO, kuljetuspalvelujen osaamisala

linja-autonkuljettaja

4.1.1 Kuljetusalan perustason ammattipätevyys (pakollinen)

4.1.3 Linja-auton tavarakuljetusten hallinta (pakollinen)

4.3.1 Linja-autokuljetukset (pakollinen)

LISÄKSI VALITAAN:

VÄHINTÄÄN 2 SEURAAVISTA:

4.7.9 Kaukoliikenteen kuljettajan tehtävät

4.7.10 Palveluliikenteen kuljettajan tehtävät

4.7.11 Tilausajoliikenteen kuljettajan tehtävät

SEKÄ

VÄHINTÄÄN 2 SEURAAVISTA:

4.7.1 Alan yritystoiminta

4.7.2 Työkoneiden käyttö ja huolto

4.7.3 Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus

4.7.4 Ulkomaanliikenteen kuljetukset

4.7.5 Taksikuljetukset

4.7.12 Terminaalitoiminnot ja lastaus

4.8 Valinnaiset osat ammatillisesta tutkinnosta

Lukujärjestys

LA

Aloitus
D-teoria 1
D-teoria 2
D-teoria 3
Ohjausta
Henkilö-
kohtaistaminen
Kuljettajan
työympäristö 1
Kuljettajan

YA

Aloitus
CE- Teoria 1
CE- Teoria 2
CE- Teoria 3
Ohjausta
Ajoneuvon
huoltotoimet 1
Kuljettajan
työympäristö 1
Kuljettajan

	hallinnollinen päivä
	ajokorttitunnit
	Ammattipätevyys yhteiset opinnot
	Ammattipätevyys tavaraliikenteen opinnot
	Ammattipätevyys henkilöliikenteen opinnot
	Perustutkinto henk/tavara liik. eriytetyt opinnot
	Perustutkinto yhteiset opinnot
	Perustutkinto valinnaiset opinnot
	Perustutkinto tutkintopäivä

työympäristö 2
Kuljettajan
työympäristö 3
Ajoneuvon käytön tekniikka 1
Henkilölogistiikka 1
Henkilölogistiikka 2
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 1
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 2
Ajoneuvon huoltotoimet 1
D- ajo-opetus 1
D- ajo-opetus 2
D- ajo-opetus 3
D- ajo-opetus 4

työympäristö 2
Kuljettajan
työympäristö 3
Ajoneuvon käytön tekniikka 1
CE-ajo-opetus 1
CE-ajo-opetus 2
CE-ajo-opetus 3
CE-ajo-opetus 4
CE-ajo-opetus 5
Työympäristön kunnossapito
Henkilökohtaistaminen
Tavaralogistiikka 1
Tavaralogistiikka 2

Perustutkinto
oppiminen

työssä

Ajo-opetus

D- ajo-opetus 5
Tietotekniikka 1
Tietotekniikka 2
Tietotekniikka 3
Ajoneuvon käytön tekniikka 2
Ajoneuvon käytön tekniikka 3

Asiakaspalvelu 1
Tietotekniikka 1
Tietotekniikka 2
Tietotekniikka 3
Ajoneuvon käytön tekniikka 2
Ajoneuvon käytön tekniikka 3

Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 3
Kaukoliikenteen kuljettajan tehtävät 1

CE-ajo-opetus 6
CE-ajo-opetus 7

Kaukoliikenteen kuljettajan tehtävät 2	CE-ajo-opetus 8
Palveluliikenteen kuljettajan tehtävät 1	CE-ajo-opetus 9
Työympäristön kunnossapito	CE-ajo-opetus 10
D- ajo-opetus 6	ADR peruskoul.1
D- ajo-opetus 7	ADR peruskoul. 2
D- ajo-opetus 8	ADR peruskoul. 3
D- ajo-opetus 9	ADR peruskou. 4
D- ajo-opetus 10	Reittisuunnittelu 1
Tieliikenteen riskien hallinta 1	Tieliikenteen riskien hallinta 1

Tieliikenteen riskien hallinta 2	Tieliikenteen riskien hallinta 2
Tieliikenteen riskien hallinta 3	Tieliikenteen riskien hallinta 3
Kuljettajan työympäristö 4	Kuljettajan työympäristö 4
Kuljettajan työympäristö 5	Kuljettajan työympäristö 5
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 4	CE-ajo-opetus 11
Henkilöliikenteen tavaralog harj	CE-ajo-opetus 12
Henkilölogistiikka 3	CE-ajo-opetus 13

Henkilölogistiikka 3 käyt harj
Teoriakoe
D- ajo-opetus 11
D-ajo-opetus 12
D- ajo-opetus 13
D- ajo-opetus 14
D- ajo-opetus 15

CE-ajo-opetus 14
CE-ajo-opetus 15
Kuljetusjärjestelmä 1
Kuormauksen perusteet 1
Kuormauksen perusteet 2
Kuormauksen per. käytännön harjoitukset
Tavaralogistiikka3

Ensiapu 1
Ensiapu 1
Työkyvyn ylläpito 1
Työturvallisuus 1

Ensiapu 1
Ensiapu 1
Työkyvyn ylläpito 1
Työturvallisuus 1

Ajoneuvon käytön tekniikka 5
Henkilölogistiikka 4
Henkilölogistiikka 5
Henkilölogistiikka 6

Ajoneuvon käytön tekniikka 5
CE-ajo-opetus 16
CE-ajo-opetus 17
CE-ajo-opetus 18

Henkilölogistiikka 7	CE-ajo-opetus 19
Työympäristön kunnossapito	CE-opet
D- ajo-opetus 16	Kuljetussopimukset 1
D- ajo-opetus 17	Kuljetussopimukset 2
D- ajo-opetus 18	Ajoneuvon käytön tekniikka 6
D- ajo-opetus 19	teoria- /käsittelykoe
D- ajo-opetus 20	Ajokoe

Ajokoe	Kuormankäsittelylaitteet 1
Tilausajoliikenteenkuljet tajan tehtävät 1	Kuormankäsittelylaitteet 2
Tilausajoliikenteenkuljet tajan tehtävät 2	Kuormauksen perusteet 2
Linja-autokuljetukset projektin anto	Kuormauksen perusteet käytännön harj
projekti	Tavaralogistiikka 4
projekti	Elintarvikekuljetukset 1
projekti	Elintarvikekuljetukset 2
projekti	Ympäristöhuollonkuljetu kset 1
projekti	Työympäristön kunnossapito

projekti
projekti
Projektin purku
projekti
projekti
projekti
projekti
projekti
projekti
projekti

projekti
projekti
projekti
projekti
projekti
projekti
projekti
Projektin purku
Projektin purku
Massatavarakuljetukset 1

Projektin purku		Massatavarakuljetukset 2	
Henkilökohtaistamin 2		Henkilökohtaistaminen 2	

Alan yritystoiminta 1		Työkoneen käyttö ja huolto 1	Ulkomaankuljetukset 1	Taksikuljetukset 1	Terminaalitoiminnot ja lastaus 1
Alan yritystoiminta 2		Työkoneen käyttö ja huolto 2	Ulkomaankuljetukset 2	Taksikuljetukset 2	Terminaalitoiminnot ja lastaus 2
Alan yritystoiminta 3		Työkoneen käyttö ja huolto 3	Ulkomaankuljetukset 3	Taksikuljetukset 3	Terminaalitoiminnot ja lastaus 3
Alan yritystoiminta 4		Työkoneen käyttö ja huolto 4	Ulkomaankuljetukset 4	Taksikuljetukset 4	Terminaalitoiminnot ja lastaus

Alan yritystoiminta		Työkoneen käyttö ja huolto 1	Ulkomaankuljetukset 1	Taksikuljetukset 1	Terminaalitoiminnot ja lastaus 1
---------------------	--	------------------------------	-----------------------	--------------------	----------------------------------

ta 1				
Alan yritystoiminta 2	Työkoneen käyttö ja huolto 2	Ulkomaankuljetukset 2	Taksikuljetukset 2	Terminaalitoiminnot ja lastaus 2
Alan yritystoiminta 3	Työkoneen käyttö ja huolto 3	Ulkomaankuljetukset 3	Taksikuljetukset 3	Terminaalitoiminnot ja lastaus 3
Alan yritystoiminta 4	Työkoneen käyttö ja huolto 4	Ulkomaankuljetukset 4	Taksikuljetukset 4	Terminaalitoiminnot ja lastaus 4

Ammattipätevyyskoke
Perustutkinnon tutkintopäivä 1
Perustutkinnon tutkintopäivä 2
Perustutkinnon tutkintopäivä 3
Perustutkinnon tutkintopäivä 4
Ohjausta

Ammattipätevyyskoe
Perustutkinnon tutkintopäivä 1
Perustutkinnon tutkintopäivä 2
Perustutkinnon tutkintopäivä 3
Perustutkinnon tutkintopäivä 4
Ohjausta

työssäoppiminen kesto 8 viikkoa

työssäoppiminen kesto 8 viikkoa

Liite 3**Logistiikan perustutkinto linja-autonkuljettaja**

nimi_____

Aihe	suunn. suorituspvm	Suorituspvm	Kouluttajan allekirjoitus
Ensiapu 1			
Ensiapu 1			
Työturvallisuus 1			
Kuljettajan työympäristö 1			
Kuljettajan työympäristö 2			
Kuljettajan työympäristö 3			
Tietotekniikka 1			
Tietotekniikka 2			
Tietotekniikka 3			
Ajoneuvon käytön tekniikka 1			
Ajoneuvon käytön			

tekniikka 2			
Ajoneuvon käytön tekniikka 3			
Tieliikenteen riskien hallinta 1			
Tieliikenteen riskien hallinta 2			
Tieliikenteen riskien hallinta 3			
Kuljettajan työympäristö 4			
Kuljettajan työympäristö 5			
Työkyvyn ylläpito 1			

Aihe	Suunniteltu pvm	Suorituspvm	Kouluttajan allekirjoitus
------	-----------------	-------------	---------------------------

Ajoneuvon huoltotoimet 1			
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 1			
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 2			
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 3			
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 4			
Henkilöliik. tavaralog.4 harj			
Henkilö- logistiikka 1			
Henkilö- logistiikka 2			
Henkilö- logistiikka 3			
Henkilö- logistiikka 3 harj			
Henkilö- logistiikka 4			

Henkilö- logistiikka 5			
Henkilö- logistiikka 6			
Henkilö- logistiikka 7			
Ajoneuvon käytön tekniikka 5			

Aihe	Suunniteltu pvm	Suorituspvm	Kouluttajan allekirjoitus
------	-----------------	-------------	---------------------------

Kaukoliikenteen- kulj. tehtävät 1			
Kaukoliikenteen- kulj. tehtävät 2			
Tilausajoliikenteen- kulj. tehtävät 1			
Tilausajoliikenteen- kulj. tehtävät 2			
Palveluliikenteen- kulj. tehtävät 1			
Linja-autokulj. projektin anto			
Projekti 1			
Projekti 2			
Kuormauksen perusteet 1			
Kuormauksen perusteet 2			
Kuormauksen perusteet 3			
Kuormauksen perusteet 1harj.			

Kuormauksen perusteet 2 harj			
Kuljetus- sopimukset 1			
Kuljetus- sopimukset 2			
Kuljetus- järjestelmä 1			
Ajoneuvon käytön tekniikka 6			
Ammatti- pätevyyskoe			
Perustutkinnon tutkintopäivä 1			
Perustutkinnon tutkintopäivä 2			
Perustutkinnon tutkintopäivä 3			
Perustutkinnon tutkintopäivä 4			

Aihe	Suunniteltu pvm	Suorituspvm	Kouluttajan allekirjoitus
------	-----------------	-------------	---------------------------

D-teoria 1			
D-teoria 2			
D-teoria 3			
Teoriakoe			
D- ajo-opetus 1			
D- ajo-opetus 2			
D- ajo-opetus 3			
D- ajo-opetus 4			
D- ajo-opetus 5			
D- ajo-opetus 6			
D- ajo-opetus 7			
D- ajo-opetus 8			
D- ajo-opetus 9			

D- ajo-opetus 10			
D- ajo-opetus 11			
D- ajo-opetus 12			
D- ajo-opetus 13			
D- ajo-opetus 14			
D- ajo-opetus 15			
D- ajo-opetus 16			
D- ajo-opetus 17			
D- ajo-opetus 18			
D- ajo-opetus 19			
D- ajo-opetus 20			
Ajokoe			

Aihe	Suunniteltu pvm	Suorituspvm	Kouluttajan allekirjoitus
------	-----------------	-------------	---------------------------

Alan yritystoiminta 1			
Alan yritystoiminta 2			
Alan yritystoiminta 3			
Alan yritystoiminta 4			
Työkoneen käyttö ja huolto 1			
Työkoneen käyttö ja huolto 2			
Työkoneen käyttö ja huolto 3			
Työkoneen käyttö ja huolto 4			
Ulkomaan- kuljetukset 1			
Ulkomaan- kuljetukset 2			
Ulkomaan- kuljetukset 3			

Ulkomaan- kuljetukset 4			
Taksikuljetukset 1			
Taksikuljetukset 2			
Taksikuljetukset 3			
Taksikuljetukset 4			
Terminaalitoim. ja lastaus 1			
Terminaalitoim. ja lastaus 2			
Terminaalitoim. ja lastaus 3			
Terminaalitoim. ja lastaus 4			

Aihe	Suunniteltu pvm	Suorituspvm	Kouluttajan allekirjoitus
Henkilö kohtaistaminen 1			
Henkilö kohtaistaminen 2			
Ohjausta 1			
Ohjausta 2			
Aloitus			
Päätös			
Työympäristön kunnossapito 1			
Työympäristön kunnossapito 2			

Liite 5**Ammattipätevyys henkilöliikenne 140h**

nimi _____

Aihe	suunn. suorituspvm	Suorituspvm	Kouluttajan allekirjoitus
Kuljettajan työympäristö 2			
Kuljettajan työympäristö 3			
Ajoneuvon käytön tekniikka1			
Ajoneuvon käytön tekniikka2			
Ajoneuvon käytön tekniikka3			
Tieliikenteen riskien hallinta 1			
Tieliikenteen riskien hallinta 2			
Tieliikenteen riskien hallinta 3			
Kuljettajan työympäristö 4			
Kuljettajan työympäristö 5			
Työkyvyn			

ylläpito 1			
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka4			
Henkilö- logistiikka 3			
Henkilö- logistiikka 4			
Henkilö- logistiikka 5			
Henkilö- logistiikka 6			
Henkilö- logistiikka 7			
Ajoneuvon käytön tekniikka5			
Ammatti- pätevyyskoe			

Henkilökohtainen ajo-opetus 1			
Henkilökohtainen ajo-opetus 2			
Henkilökohtainen ajo-opetus 3			
Henkilökohtainen ajo-opetus 4			
Henkilökohtainen ajo-opetus 5			
Henkilökohtainen ajo-opetus 6			
Henkilökohtainen ajo-opetus 7			
Henkilökohtainen ajo-opetus 8			
Henkilökohtainen ajo-opetus 9			
Henkilökohtainen ajo-opetus 10			
Ajo-opetuksen seuranta 2h			

Liite 7**Ammattipätevyys henkilöliikenne 70h**

nimi _____

Aihe	suunn. suorituspvm	Suorituspvm	Kouluttajan allekirjoitus
Henkilöliikenteen tavaralog 4			
Henkilöliik. tavaralog.4 harj			
Henkilö- logistiikka 3			
Henkilö- logistiikka 3 harj			
Henkilö- logistiikka 4			
Henkilö- logistiikka 5			
Henkilö- logistiikka 6			
Henkilö- logistiikka 7			
Ajoneuvon käytön tekniikka5			

Ammatti- pätevyyskoe			
Henkilökohtainen ajo-opetus 1			
Henkilökohtainen ajo-opetus 2			
Henkilökohtainen ajo-opetus 3			
Henkilökohtainen ajo-opetus 4			
Henkilökohtainen ajo-opetus 5			

opisk

Liite 9

opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. opis. .

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Ensiapu 1	Jussi	Jukka																
Ensiapu 1																		
Työturvallisuus																		
Kuljettajan työympäristö 1																		
Kuljettajan työympäristö 2																		
Kuljettajan työympäristö 3																		
Tietotekniikka1																		
Tietotekniikka2																		
Tietotekniikka3																		
Ajoneuvon käytön tekniikka 1																		

Ajoneuvon käytön tekn 3																		
Tieliikenteen riskien hallinta 1																		
Tieliikenteen riskien hallinta 2																		
Tieliikenteen riskien hallinta 3																		
Kuljettajan työympäristö 4																		
Kuljettajan työympäristö 5																		
Työkyvyn ylläpito 1																		

Ajoneuvon																		
-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

huoltotoimet 1																		
ADR- peruskoulutus 1																		
ADR peruskoulutus 2																		
ADR- peruskoulutus 3																		
ADR- peruskoulutus 4																		
Tavaralogistiikka 1																		
Tavaralogistiikka 2																		
Tavaralogistiikka 3																		
Tavaralogistiikka 4																		

Kuormankäsittely - laitteet 1																		
Kuormankäsittely - laitteet 2																		
Reittisuunnittelu 1																		
Asiakaspalvelu 1																		

Ajoneuvon käytön tekn. 5																		
Kuormauksen perusteet 1																		
Kuormauksen perusteet 2																		
Kuormauksen perusteet 3																		
Kuormauksen perusteet 1 harj.																		
Kuormauksen																		

perusteet 2 harj.																		
Kuljetussopimukse t 1																		
Kuljetussopimukse t 2																		
Kuljetusjärjestelmä 1																		
Ajoneuvon käytön tekn. 6																		

Ajoneuvon käytön tekn. 5																		
Kuormauksen perusteet 1																		
Kuormauksen perusteet 2																		
Kuormauksen perusteet 3																		

Kuormauksen perusteet 1 harj.																		
Kuormauksen perusteet 2 harj.																		
Kuljetussopimukse t 1																		
Kuljetussopimukse t 2																		
Kuljetusjärjestelmä 1																		
Ajoneuvon käytön tekn. 6																		

CE- Teoria 1																		
CE- Teoria 2																		
CE- Teoria 3																		
Teoriakoe																		

CE-ajo-opetus 1																		
CE-ajo-opetus 2																		
CE-ajo-opetus 3																		
CE-ajo-opetus 4																		
CE-ajo-opetus 5																		
CE-ajo-opetus 6																		
CE-ajo-opetus 7																		
CE-ajo-opetus 8																		
CE-ajo-opetus 9																		
CE-ajo-opetus 10																		
CE-ajo-opetus 11																		
CE-ajo-opetus 12																		
CE-ajo-opetus 13																		
CE-ajo-opetus 14																		

CE-ajo-opetus 15																		
CE-ajo-opetus 16																		
CE-ajo-opetus 17																		
CE-ajo-opetus 18																		
CE-ajo-opetus 19																		
CE-ajo-opetus 20																		
käsittelykoe																		
Ajokoe																		

Alan yritystoiminta1																		
Alan yritystoiminta2																		
Alan yritystoiminta3																		
Alan yritystoiminta4																		
Työkoneen käyttö ja huolto 1																		

Työkoneen käyttö ja huolto 2																	
Työkoneen käyttö ja huolto 3																	
Työkoneen käyttö ja huolto 4																	
Ulkomaankuljetukset 1																	
Ulkomaankuljetukset 2																	
Ulkomaankuljetukset 3																	
Ulkomaankuljetukset 4																	
Taksikuljetukset 1																	
Taksikuljetukset 2																	
Taksikuljetukset 3																	
Taksikuljetukset 4																	
Terminaalitoiminnot ja lastaus 1																	
Terminaalitoiminnot ja lastaus 2																	
Terminaalitoiminnot ja																	

lastaus 3																		
Terminaalito iminnot ja lastaus 4																		

Henkilökohtaistaminen 1																		
Henkilökohtaistaminen 2																		
Ohjausta 1																		
Ohjausta 2																		
Aloitukset																		
Päätös																		
Työympäristön kunnossapito 1																		
Työympäristön kunnossapito 2																		

Ajoneuvon huoltotoimet 1																		
-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 1																		
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 2																		
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 3																		
Henkilöliikenteen tavaralogistiikka 4																		
Henkilöliikenteen tavaralog 4 harjoitus																		
Henkilölogistiikka 1																		
Henkilölogistiikka 2																		
Henkilölogistiikka 3																		
Henkilölogistiikka 3 harj.																		
Henkilölogistiikka 4																		
Henkilölogistiikka 5																		

Henkilölogistiikka 6																		
Henkilölogistiikka 7																		
Ajoneuvon käytön tekn 5																		

Kaukoliikenteenku ljetajan tehtävät 1																		
Kaukoliikenteenku ljetajan tehtävät 2																		
Tilausajoliikentee nkuljettajan tehtävät 1																		
Tilausajoliikentee nkuljettajan tehtävät 2																		
Palveluliikenteenk uljettajan tehtävät 1																		
Linja- autokuljetukset																		

projekti																		
Projekti 1																		
Projekti 2																		

Liite 9J

D-teoria 1																		
D-teoria 2																		
D-teoria 3																		
Teoriakoe																		
D- ajo-opetus 1																		
D- ajo-opetus 2																		
D- ajo-opetus 3																		
D- ajo-opetus 4																		
D- ajo-opetus 5																		
D- ajo-opetus 6																		
D- ajo-opetus 7																		

D- ajo-opetus 8																	
D- ajo-opetus 9																	
D- ajo-opetus 10																	
D- ajo-opetus 11																	
D- ajo-opetus 12																	
D- ajo-opetus 13																	
D- ajo-opetus 14																	
D- ajo-opetus 15																	
D- ajo-opetus 16																	
D- ajo-opetus 17																	
D- ajo-opetus 18																	
D- ajo-opetus 19																	
D- ajo-opetus 20																	
Ajokoe																	